

Enskild motion

Motion till riksdagen 2017/18:2192

av **Maria Stockhaus och Erik Andersson (båda M)**

Gårdsförsäljning

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om gårdsförsäljning av egenproducerade alkoholhaltiga drycker och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

På 1990-talet upphörde flera av monopolen på alkoholområdet, t.ex. import, tillverkning och partihandelsförsäljning. Detta skedde för att anpassa Sverige till EU:s inre marknad. Dock valde vi i Sverige att behålla detaljhandelsmonopolet, Systembolaget, av alkoholpolitiska skäl. Villkoret vid förhandlingarna om svenskt EU-inträde var att slå vakt om näringsfriheten för producenter. Premissen för att Sverige skall få ha statligt detaljhandelsmonopol för alkoholdrycker är att drycker och producenter från EU inte får diskrimineras i förhållande till svenska.

Problemet är att nuvarande bestämmelser hämmar den inhemska produktionen. Svenska produkter har inte samma villkor som utländska när det gäller tillgång till den viktiga egna närmarknaden. I praktiken diskrimineras närproducerade (svenska) drycker i förhållande till drycker från övriga EU och världen.

I länder utan försäljningsmonopol (samt Finland) kan producenter sälja direkt till sin hemmamarknad. Det är vanligt att mindre och medelstora producenter i de traditionella vinländerna säljer större delen av sin produktion direkt till besökare. Sådan gårdsförsäljning kräver ingen distribution eller fördyrande mellanled.

Den blir därmed gynnsam för såväl producent som kund och är dessutom mer miljövänlig. Lokal, småskalig och mångfasetterad produktion vore omöjlig utan försäljningsmöjligheterna.

Trots alla problem och ofördelaktiga regler för bland annat ölproducenterna i Sverige har det vuxit upp flera spännande verksamheter runt om i Sverige. I Stockholms län finns idag inte mindre än 40 så kallade mikrobryggerier. De skulle kunna vara magneter för besöksindustrin bland annat i Stockholms län. De kan också öppna möjligheter för andra producenter av ex mejeriprodukter att gemensamt marknadsföra ett geografiskt område som lämpligt för besökare intresserade av mat och dryck.

Det finska exemplet Finland har likt Sverige försäljningsmonopol på alkoholhaltiga drycker. Skillnaden är att det i Finland är tillåtet för inhemska vinproducenter att bedriva gårdsförsäljning. På den egna gården kan tillverkaren sälja vin till besökare, vilket betyder att Finland har gjort ett undantag från sitt försäljningsmonopol för vin och fruktvin. Försäljning i gårdsbutik av egenproducerade drycker har, med speciella bestämmelser och begränsningar, tillåtits. Exemplet visar på ett tillvägagångssätt för hur ett statligt monopol kan förenas med småskalig produktion och försäljning av alkoholhaltiga drycker.

Inga experter inom alkoholforskningen förutser några speciella negativa effekter för alkoholpolitiken. Inga sådana har heller kunnat konstateras i Finland. Det praktiska genomförandet av gårdsförsäljning kräver givetvis ett regelverk som säkerställer god kontroll, inte minst för att försäljning inte ska ske till ungdomar. En gårdsbutiks tillstånd skall efter varning kunna dras in om missförhållanden uppdagas.

Vår vision och exempel från andra länder visar att den här typen av gårdsbutiker ofta blir små lanthandlare för närproducerade, ekologiska produkter som grönsaker, honung, kryddor, ost m.m. Gårdsbutikerna skapar härigenom positiva synergieffekter för hela bygden de verkar i. Det är dags att öppna upp för möjlighet till gårdsförsäljning även i Sverige.

Maria Stockhaus (M)

Erik Andersson (M)